Asschepoester

Anna van Gogh-Kaulbach

bron
Anna van Gogh-Kaulbach, *Asschepoester*. Allert De Lange, Amsterdam 1913

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/gogh002assc01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m. de Bibliotheek Rotterdam

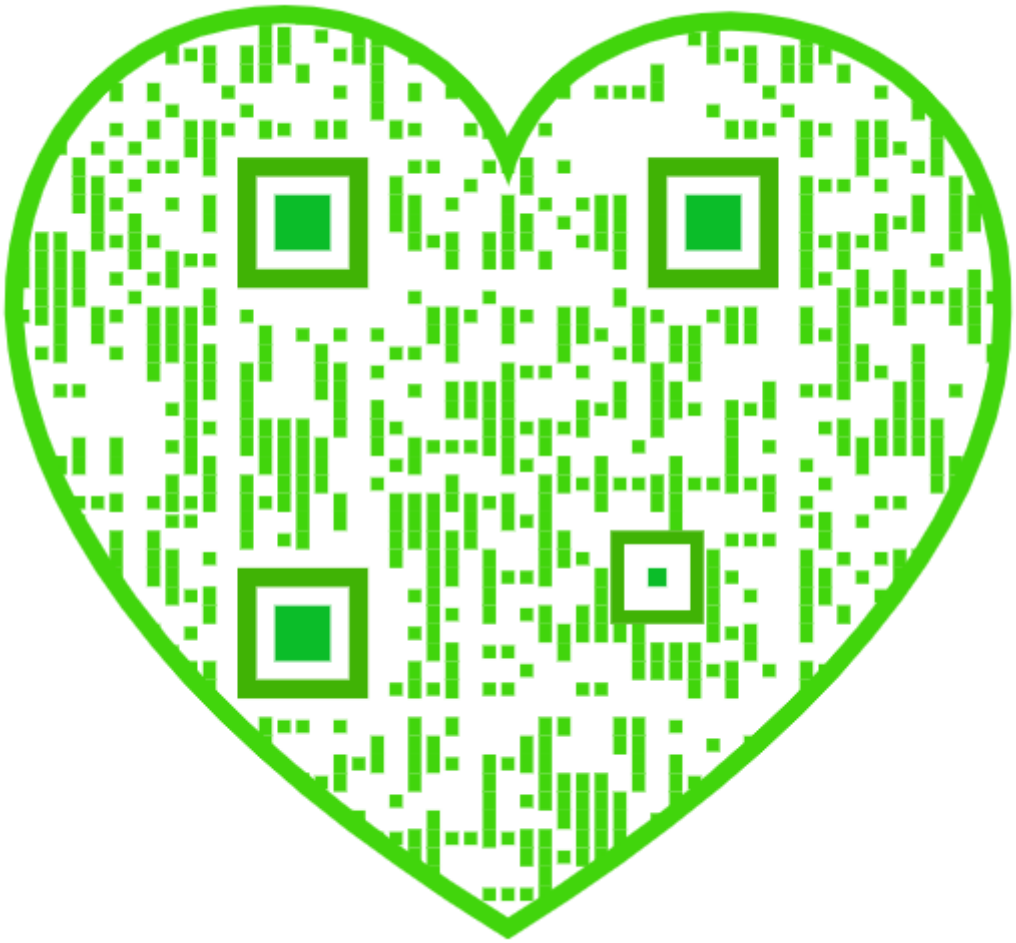

Asschepoester.

In oude tijden leefde in een vreemd land een koopman, die een lieve vrouw had en een aardig dochtertje.

Ze waren heel gelukkig met hun drietjes; het meisje was zoo vroolijk als een vischje in het water, en zong den heelen dag met haar heldere stemmetje als de lieve vogeltjes buiten. Ze was dikwijls alleen met hare moeder, want de koopman ging veel op reis voor zaken; en de moeder leerde het meisje spinnen en naaien en allerhande fijne handwerken.

's Avonds zaten moeder en dochter samen in de schemering en dan vertelde de moeder de allermooiste verhalen van toovenaars en toovergodinnen, en het kleine meisje wenschte, dat ze ook eens zoo'n goede tooverfee zou ontmoeten. Dan lachte de moeder en streelde haar dochtertje over het blonde haar.

Toen het kindje was opgegroeid tot een mooi jong meisje werd de moeder ziek en stierf.

Nu was het gedaan met het vroolijke leven; het meisje bleef alleen en ze dacht met groot verdriet en groot verlangen aan hare lieve moeder, en hoe prettig het leven geweest was, toen zij nog leefde. Maar als haar vader thuis kwam, werd ze weer vroolijk en maakte het hem in huis zoo prettig als ze maar kon.

Een jaar later nam de koopman eene andere vrouw, die twee dochters had, ouder dan zijn eigen dochtertje. Hij dacht, dat 't goed zou zijn, als zijn lieve meisje weer iemand

Anna van Gogh-Kaulbach, ***Asschepoester***

bij zich had, die voor haar zorgde, en het meisje zelf hoopte ook, dat 't nu weer gezelliger in huis zou worden, al zou de nieuwe moeder natuurlijk nooit zóóveel van haar kunnen houden als haar eigen lieve moedertje gedaan had.

Maar de stiefmoeder was geen lieve vrouw, en hare dochters vooral konden 't niet uitstaan, dat haar stiefzusje er zooveel liever en mooier uitzag dan zij beiden.

Als de vader thuis was, lieten zij 't niet zoo merken, maar zoodra hij op reis was, behandelden zij de jongste alsof zij veel minder was dan zij; ze lieten haar al het ruwe werk in huis doen, zoodat hare vingertjes rood werden en pijnlijk; ze lieten haar het eten koken, terwijl zij uitgingen of fijne handwerkjes maakten en als het eten klaar was, moest de jongste alles binnen brengen en werd dan met haar deel naar de keuken gestuurd om het daar alleen op te eten. Als er maar iets aan het eten of aan het werk ontbrak werd het arme, zachte meisje afgesnauwd of zelfs

opgesloten.....

Ze snauwde nooit terug maar deed gewillig wat haar gezegd werd, en als ze iets voor hare stiefmoeder of de zusters kon doen, was zij altijd klaar; want ze dacht haar door die vriendelijkheid te zullen winnen. Ook klaagde ze nooit aan haar vader; maar toen de booze zusters dat merkten, plaagden ze haar nog meer, zeker als ze waren, niet gestraft te zullen worden. De koopman ging weer eene verre reis maken en nam zijne vrouw ditmaal mee; hij dacht zijn dochtertje goed bezorgd bij de twee oudere zusters; deze lachten en behandelden haar stiefzusje met al de hardheid van hare booze harten.

Op een dag zat het arme meisje in de keuken, en dacht weer aan den tijd toen haar moedertje nog leefde en zulke prachtige verhalen deed; zij kende ze allemaal nog en vertelde ze in gedachte nog eens over.... Maar in eens schrikte ze op uit haar gedroom, en zag met schrik, dat het vuur bijna was uitgegaan; ze ging op hare knieen liggen, nam den blaasbalg, en in

Anna van Gogh-Kaulbach, *Asschepoester*

haar verlangen, dat het vuur maar flink zou branden, blies ze er zelf ook in, zoodat de asch om haar heen stoof.

Juist op dat oogenblik kwam één van de stiefzusters de keuken binnen, en toen zij het mooie meisje zoo grijs bestoven met asch zag, begon ze hardop te lachen en zeide: ‘Dat past net bij je, die grauwe asch! Je bent een echte Asschepoester!’

Het meisje antwoordde niet, maar van nu af heette ze bij de stiefzusters: ‘Asschepoester!’

Op zekeren dag zond de koning door het geheele land uitnoodigingen rond voor een groot bal, dat zijn zoon, de prins, over eene poos zou geven. Iedereen had den mond vol ervan en alle jonge meisjes en jonge mannen hoopten, ook gevraagd te zullen worden. Asschepoester en hare zusters zagen in de verte den kleinen page aankomen met een groot papier onder zijn arm. Hij klopte aan en las van het papier met de vergulde letters voor, dat de koning de jonge dames uit dit huis noodigde op het bal van den prins. De stiefzusters keken heel verheugd en Asschepoester ook, want ze hoopte natuurlijk mee te gaan; zij was toch een jong meisje en ze hoorde hier thuis en ze hield dolveel van dansen. Het scheen haar heerlijk toe, zoo'n feest bij den prins; ze kende hem wel en had dikwijls bewonderend gekeken naar zijn knap, openhartig gezicht en zijne donkere oogen, die zoo vriendelijk konden lachen als hij groette vanaf zijn prachtig rijpaard. Met hem te dansen in de schitterende zalen van het koninklijke paleis, dat moest wel het heerlijkste zijn wat er bestond!

Zoodra de page vertrokken was, begonnen de zusters te overleggen, welke japonnen ze voor het bal zouden maken; ze spraken lang en breed over zijde en satijn en fijne kant, en over rood en blauw en groen en geel, en zooals 't gaat met onaardige, jaloersche menschen, zij werden 't volstrekt niet eens samen: de een was altijd bang, dat de ander er mooier zou uitzien dan zijzelve.

Eindelijk zei Asschepoester zachtjes een woordje, ze vond dat twisten zoo naar, en omdat

de zusters het voor 't oogenblik toch niet eens konden worden, besloten zij, er tot den volgenden dag over te blijven denken.

‘En,’ vroeg Asschepoester toen schuchter, ‘wat voor japon zou ik nemen?’

‘Jij?!’ riepen de zusters tegelijk uit, allebei even verbaasd. ‘Jij?!’ Dacht jij mee te gaan?’

En de twee, die een oogenblik te voren nog zoo aan het kibbelen waren geweest, werden het plotseling heelemaal eens, nu het er op aan kwam, Asschepoester uit te lachen.

‘Jij! Jij naar het bal!’ riepen ze. ‘Zeker met je keukenjurk aan en met je werkhanden! Jou Asschepoes! wat verbeeld je je wel?’

‘De koning heeft mij toch ook uitgenoodigd’, waagde Asschepoester nog te zeggen, maar de zusters vielen zóó tegen haar uit, dat ze maar zweeg, en gauw de kamer uitliep, om hare tranen niet te laten zien.

‘Waarom zouden ze toch zoo leelijk tegen me doen?’ dacht ze. Ze begreep er niets van, want haar eigen hartje was veel te gul en te lief om te begrijpen, dat de stiefzusters jaloersch op haar waren. Ze besloot, haar niet meer boos te maken, niet meer over het bal te spreken en er niet meer aan te denken. Maar dat ging niet, want de zusters hadden in de volgende dagen telkens hare hulp noodig. Na veel gekibbel hadden ze eindelijk besloten, dat de een eene blauwe en de ander eene rose baljapon zou hebben, en Asschepoester moest telkens zien of de japonnen wel goed zaten: haar handige vingertjes schikten en plooiden, staken hier een speld, en haalden dárá iets los, totdat eindelijk alles naar den zin was van de zusters. Tot belooning beloofden ze aan Asschepoester, haar alles van het feest te zullen vertellen; ze dachten er zelfs niet meer aan, dat het jongste meisje ook graag mee zou gaan.

Het was de avond van het feest; Asschepoester hielp geduldig de zusters kleeden en

Anna van Gogh-Kaulbach, ***Asschepoester***

Anna van Gogh-Kaulbach, *Asschepoester*

kappen en luisterde onderwijl naar wat ze zeiden over het werk, dat *zij* dien avond te doen zou hebben. Ze moest de keuken aanvegen, koper en zilver poetsen en opruimen. ‘En denk erom, dat je wakker bent als wij thuis komen’, zeiden de zusters, ‘want je moet ons dan weer met uitkleeden helpen.’

Het rijtuig reed vóór; Asschepoester hielp de zusters instappen en schikte de lange satijnen sleepen recht.

Toen ging zij in huis, en door het raam oogde ze het rijtuig na. Met haar schort veegde ze de tranen af, die telkens weer in hare oogen kwamen; toen begon ze ijverig de keuken aan te vegen. Maar het werk vlotte niet recht; telkens bleef ze stilstaan en veegde met haar schort de lastige tranen weg, die zich maar niet lieten terugdringen. Eindelijk stond ze stil in een hoekje bij 't vuur en weer dacht ze aan haar eigen moedertje, hoe die zich er in verheugd zou hebben als haar kind naar zoo'n feest kon gaan. Asschepoester liet zich neervallen op een stoel, en zat daar met tranen in de oogen te droomen, en zóó verdrietig waren hare droomerijen, dat ze eindelijk in snikken uitbarstte.

In eens... wat was dat?.. Hoorde ze niet iets? een licht geritsel... Ze keek op, en zag een wonderlijk oud vrouwtje met een hoogen punthoed op en een ivoren stafje in de hand. Om hare schouders hing een roode mantel.

Ze knikte Asschepoester toe, en keek haar aan, zóó vriendelijk, dat Asschepoester aan haar moeders oogen dacht.

‘Wie bent u?’ vroeg ze verlegen, en..’

‘Hoe komt u hier? wil je vragen,’ viel het vrouwtje lachend in. ‘Ik ben een toovergodin, en je petemoei, en ik houd erg veel van je. Je moeder kende me wel, ik heb je dikwijls gezien met haar en je hooren lachen en zingen, toen je nog een

klein meisje was. Ik heb alles gezien wat je gedaan hebt voor je stiefzusters, en ik weet ook wel, waarom je nu zoo bedroefd bent. Vertel me eens, zou je nog wel naar het bal willen?'

'N u n o g petemoei?' Asschepoester keek verbaasd op. 'Hoe zou dat kunnen in deze kleeren en zonder rijtuig?'

Het vrouwtje lachte zacht en toch helder als een klokje.

'Weet je wat, kind,' zei ze vriendelijk, 'ga jij eens uit den tuin de allergrootste pompoen halen, die je vinden kunt'.

Het meisje gehoorzaamde; ze liep den tuin door en in het allerverste hoekje vond ze een pompoen, zóó groot als ze nog nooit gezien had. Ze liep er mee naar huis terug en zag de tooverfee al in de deur op haar wachten.

'Leg maar neer', zei ze, en toen Asschepoester de pompoen had neergelegd, raakte de toovergodin de vrucht aan met haar ivoren staf... en daar stond op dezelfde plaats een prachtige koets!

Asschepoester wist niet wat ze zag.

Hare petemoei lachte. 'Bij eene koets behooren paarden', zei ze. 'Ga naar de kelder en haal de twee muizenvallen, die daar staan. Maar dicht laten, hoor!'

Asschepoester snelde naar de kelder... ze hoorde een luid gepiep en toen zij de vallen opnam, zag ze, dat in elk drie muizen zaten. De toovergodin zette de vallen vóór de koets, trok met de ééne hand het klepje open en raakte elke muis, die te voorschijn kwam, met haar tooverstafje aan. Toen alle muizen uit de vallen waren, stonden vóór de koets zes prachtige, vurige schimmels. Asschepoester kon van verbazing niets zeggen, maar hare petemoei beval: 'haal nu den ratteval uit de schuur'.

Weer rende Asschepoester heen, en kwam met den ratteval terug; er waren twee dikke, oude ratten in.

De toovergodin raakte ze aan met haar staf en daar stonden zoowaar twee deftige lakeien

Anna van Gogh-Kaulbach, *Asschepoester*

met gepoederde pruiken op. Ze bogen als knipmessen voor Asschepoester; toen klommen ze op den bok van de koets en de een nam de teugels van de trappelende paarden.

Nu liet de toovergodin door Asschepoester den anderen ratteval halen; en weer werden de twee ratten, die er in waren, in twee statige lakeien veranderd; de een klom achter op de koets en de ander hield het portier open.

‘Wil je hiermee naar het bal rijden?’ vroeg de toovergodin.

Asschepoester keek haar aan en toen langs hare eigen eenvoudige werkkleeren.

De petemoei lachte weer goedig en vriendelijk; ze nam Asschepoester bij de hand. ‘Je bent niet gekleed voor 't bal’, zei ze; ‘wacht maar even’. Toen ging ze achter het meisje staan, hief de tooverstaf op boven haar hoofd... en daar veranderden Asschepoesters werkkleeren in eene prachtige baljapon van de allerfijnste zijde. In hare blonde haren schitterde een diadeem van paarlen en hare voetjes staken in witte muiltjes, ragfijn en teer.

‘Dat is gesponnen glas’, zei de toovergodin. Asschepoester kon niet spreken van vreugde, ze keek maar langs zich heen, en hare oogen schitterden.

‘Is 't zóó naar je zin?’ vroeg de toovergodin.

Toen sloeg Asschepoester hare armen om den hals van het vrouwtje en bedankte haar nog eens en nog eens.

‘Rijd nu maar gauw naar het feest; je moogt er dansen, zooveel je wilt, maar één ding moet je me beloven’, zie de toovergodin, ‘precies om twaalf uur vannacht moet je hier weer terug zijn; als je later komt, vindt je de koets niet meer, en zou ik ook niets meer voor je kunnen doen’.

Asschepoester beloofde, wat hare petemoei vroeg, stapte in de koets en reed naar het paleis.

Toen de lakeien van den koning die prachtige koets met de zes vurige schimmels zagen aankomen, deden ze alle deuren wijd open, want ze dachten, dat een of andere prinses van een naburig rijk het feest kwam bezoeken.

Anna van Gogh-Kaulbach, *Asschepoester*

Allen bogen diep voor Asschepoester, toen zij de trappen van het paleis opklom en de opperste der dienaren van den prins bracht haar naar de balzaal.

Daar was het feest al in vollen gang en Asschepoester stond een oogenblik stil om te kijken. De heele zaal was versierd met bloemen, en op de maat van heerlijke muziek bewogen zich de dansende paren in hunne kleurige kleeding. Asschepoester zag den prins ook dansen met een van de voornaamste hofdames; nu keek hij naar haar en wenkte dadelijk een van zijne kamerheeren om te vragen, wie die vreemde prinses was. Maar de kamerheer kon er geen antwoord op geven, en niemand van de andere gasten, want natuurlijk dacht niemand aan de arme Asschepoester.

Toen de dans uit was, kwam de prins naar Asschepoester toe, boog en vroeg haar, met hem te willen dansen; ze nam zijn arm en daar zweefden zij de zaal door op de heerlijke muziek. Asschepoester dacht te droomen; zoo prettig vond ze 't. De prins bleef den heelen avond met haar dansen; voor niemand anders had hij meer oog of oor.

Alle gasten spraken over de mooie, vreemde prinses, en ook de booze stiefzusters van Asschepoester fluisterden er samen over achter hare waaiers. Zij zouden ook wel graag met den

prins gedanst hebben, maar naar menschen met zulke nijdige gezichten keek de jonge, vroolijke prins zelfs niet om.

Asschepoester had nog nooit zoo'n avond beleefd; ze dacht aan niets dan aan 't dansen en aan den prins, die zoo vriendelijk met haar praatte en haar telkens aan 't lachen maakte... Daar... in eens, o schrik! hoorde ze een klok slaan; ze keek om, en zag, dat de wijzers op twaalf uur stonden. De belofte aan hare petemoei had ze vergeten! Zonder zelfs den prins te groeten, holde ze plotseling de zaal uit, en de trappen af, maar in hare haast verloor ze één van de glazen muiltjes. Ze lette er niet op, liep de slaperige lakeien

Anna van Gogh-Kaulbach, *Asschepoester*

in de gangen voorbij en kwam in de donkere straat. Daar stond hare koets nog; ze sprong er in en 't scheen wel, dat de paarden vlogen over de straat; met den laatsten slag van twaalven stond Asschepoester op de stoep van haar huis.

De toovergodin was er ook. ‘Dat is net bijtijds’, zeide ze, raakte het meisje aan met haar tooverstaf, en al de mooie kleeren waren verdwenen... op den stoel in de keuken zat Asschepoester in haar oude werkjurk. Ze keek om zich heen om hare petemoei te bedanken, maar deze was nergens te zien. Toch bedankte Asschepoester haar maar; en ze dacht, dat de tooverfee dat wel op een of andere manier zou hooren.

Een poos later kwamen de zusters thuis; Asschepoester hielp haar met uitkleeden en luisterde intusschen naar de verhalen over het feest en over de vreemde prinses, die zoo onverwachts was gekomen en even onverwachts weer verdwenen. Ze vertelden, dat de prins ontroostbaar was geweest, toen ze weg was en dadelijk bedienden had uitgezonden om haar na te gaan, maar niemand had haar kunnen vinden.

Asschepoester lachte in zich zelf, maar zei niets. Den geheelen nacht droomde zij van het bal en van den prins.

Den volgenden dag trok een heraut van den

koning door de stad. Hij werd gevolgd door twee pages, en één van hen droeg op een zijden kussen het muiltje van gesponnen glas, door Asschepoester verloren.

De heraut maakte bekend, dat de prins wilde trouwen met de eigenares van het muiltje.

Hij ging alle huizen binnen, waar jonge meisjes waren en liet haar het glazen muiltje aanpassen; allen kwamen vol verwachting en probeerden haar voet in het muiltje te steken, maar hoe ze ook haar best deden en wrongen en drukten en stampten, het paste niet. Iedere voet was te groot ervoor.

Ten laatste kwam de heraut met de pages ook bij het huis van Asschepoesters vader.

De stiefzusters lieten hem dadelijk binnen en pasten het schoentje, maar tot hare teleurstelling was 't veel te klein.

‘Neen’, zeide de heraut, ‘ook u bent de rechte prinses niet, maar is er hier in huis niet nog eene jonge dame?’

‘O ja’, zei de oudste zuster onverschillig, ‘maar die komt niet in aanmerking’.

‘De prins heeft mij bevolen, niemand over te slaan’, verzekerde de heraut.

Dus werd Asschepoester ook binnengeroepen, in hare werkkleeren. Ze herkende haar schoentje dadelijk, maar ze zei niets, omdat hare zusters zoo spottend lachten.

‘Daar is prinses Asschepoes!’ zeiden ze, maar de heraut boog zijne knie voor Asschepoester, hield haar het schoentje voor, en zie... het fijne meisjesvoetje gleed er in zonder eenige moeite.

‘Dit is de ware prinses’, zeide de heraut, en hij verzocht nederig aan Asschepoester, strakjes naar het paleis te willen rijden, in het rijtuig, dat de prins zou zenden.

Toen Asschepoester op hare slaapkamer kwam, verscheen daar weer hare goede petemoei en tooverde hare armelijke plunje om in een mooi kleedje.

En zoo reed het meisje in het rijtuig van den prins naar het paleis.

De prins kwam haar tegemoet, en bracht haar voor den koning en de koningin, zijne ouders.

Een paar weken later vierde Asschepoester hare bruiloft met den prins. In haar geluk wilde ze iedereen gelukkig zien; ze scheen geheel vergeten te zijn, dat de zusters haar zoo onaardig behandeld hadden, gaf haar rijke geschenken en verzocht haar, dikwijls in het paleis bij haar te willen komen.

Toen ze 's avonds een oogenblik alleen was in hare mooie kamer, zag ze het goedige gezicht van hare petemoei om het hoekje van de deur kijken, en 't was of in de vriendelijke oogen van het vrouwtje haar eigen lieve moedertje haar toelachte en geluk toewenschte.